

**70 LAT
CHÓRU MĘSKIEGO
"ECHO PODLASIA"**

BIAŁA PODLASKA 1998 R.

70 LAT CHÓRU MĘSKIEGO "ECHO PODLASIA"

BIAŁA PODLASKA 1998 R.

70 LAT
1927-1997

Chóru Męskiego
"ECHO PODLASIA"
w Białej Podlaskiej

Opracowanie tekstu:

Henryk Rozporski

Konsultacja językowa:

dr Jerzy Flisiński

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 14147000000

Wydano nakładem

Regionalnego Ośrodka Kultury

w Białej Podlaskiej

z okazji

Jubileuszu 70-lecia Chóru Męskiego

"Echo Podlasia"

REGIONALIA

XI

Roz

Skład komputerowy i druk:

Regionalny Ośrodek Kultury

w Białej Podlaskiej

Na okładce:

Kościół pw. św. Antoniego

w Białej Podlaskiej

Klasztor Braci Mniejszych Kapucynów

106408

484: 061.237(438)119

XIC : IC

Nie wiemy jak dawne są tradycje śpiewu chóralnego w Białej Podlaskiej. Brak dokumentacji historycznej nie pozwalała prześledzić tej formy działalności kulturalnej w naszym mieście. Nie może jednak ulegać wątpliwości, że istniały w przeszłości jakieś chóry, których losy giną w zapomnieniu. Fakt ten upoważnia, aby chociażby tylko w zarysie pokazać dzieje najstarszego z istniejących w Białej Podlaskiej chórów - Chóru Męskiego "Echo Podlasia".

W roku 1927 kierownictwo największego zakładu w naszym mieście - Podlaskiej Wytwórni Samolotów - wyszło z inicjatywą założenia chóru męskiego, który swymi występami uświetniałby uroczystości tak religijne, jak i świeckie. Inicjatywa ta spotkała się z żywym odzewem. Wśród pionierów - organizatorów chóru znalazł się znany w mieście i na Podlasiu działacz endecji, miejscowy organista i nauczyciel śpiewu - Wiktor Walewski. Jak się wydaje, to właśnie jemu przypadła rola głównego organizatora. Nad nowo powstałym chórem patronat objęła Podlaska Wytwórnia Samolotów, sprawując go do tragicznego września 1939 roku.

Obok Wiktora Walewskiego członkami - założycielami chóru byli: Konstanty Walczuk, Jan Kaczyński, Władysław Nestorowicz, Henryk Dawidowicz, Władysław Jakubowski, Jan Waškiewicz.

Wybuch II wojny światowej przerywa pomyślnie dotąd rozwijającą się działalność chóru. Zawierucha wojenna, tragiczne losy miasta zajętego najpierw przez wojska niemieckie, a potem sowieckie, rozproszyła członków chóru. Niektórzy z nich znaleźli się poza Białą Podlaską, ale ci, którzy pozostali wkrótce podjęli pracę w chórze. Działalność chóru odbywała się w konspiracji. Jego członkowie w każdej chwili mogli zostać aresztowani - Niemcy bowiem nie tolerowali żadnej działalności kulturalnej Polaków. Do rangi cichego bohaterstwa urastają zatem występy chóru w latach okupacji hitlerowskiej. Chórem opiekowali się księża z kościołów białskich: "Na Woli" i św. Anny. Tam też chór najczęściej występował, swoim śpiewem krzepiąc zbolące serca mieszkańców Białej Podlaskiej. W repertuarze chóru znalazła się bowiem "Msza" Wacława Lachmana, oparta na melodii hymnu narodowego. W sercach słuchaczy wzbudzała ona nadzieję, że "jeszcze Polska nie zginęła, póki my żyjemy!".

Okupacyjny repertuar chóru omal nie doprowadził do aresztowań. Gestapo zatrzymało księdza i chórzystów pod zarzutem prowadzenia wrogiej działalności przeciwko III Rzeszy. Na szczęście odpowiednia "łapówka"

wręczona w porę odpowiedniej osobie zażegnała niebezpieczeństwo, a ową "łapówką" okazało się odśpiewanie kilku kolęd prywatnie w domu jednego z białskich gestapowców.

Chór swoją oficjalną działalność wznowił bezpośrednio po wyzwoleniu miasta w 1944 roku. Prowadził go nadal dyrygent Konstanty Walczuk, który dyrygenturę chóru objął w 1929 roku po Wiktorze Walewskim. "Echo Podlasia" po dzień dzisiejszy uświetnia swymi występami liczne imprezy religijne i świeckie, a także wiele prywatnych.

W roku 1944 chór wznowił śpiewanie pieśni świeckich, a jednocześnie w niedziele i święta wykonywał znakomicie muzykę religijną. Dzięki takim protektorom jak ks. Edmund Barbasiewicz - rektor kościoła św. Antoniego w Białej Podlaskiej, ojciec Pacyfik - Antoni Dydycz, ówczesny gwardian klasztoru i kościoła św. Antoniego, obecnie Biskup Ordynariusz Diecezji Drohiczyńskiej. Następcy o. Pacyfika również opiekowali się chórem, który stanowił artystyczną oprawę, wzbogacającą świętą liturgię rzymskokatolicką.

Olbryzim zainteresowaniem wiernych cieszyły się pasterki i rezurekcje oraz koncerty kolęd polskich. Mury świątyni św. Antoniego z trudem mieściły mieszkańców miasta, pragnących przeżyć wspólnie z chórzystami wzruszające i podniosłe chwile przenoszące serca, myśli i uczucia we wspaniałe świat muzyki i śpiewu sakralnego.

Chór w minionych latach 1944 - 1998 zachowywał i nadal zachowuje swoją niezależność przy pełnym zrozumieniu władz kościelnych i świeckich. W roku 1976 zmarł śp. Konstanty Walczuk - nieodżałowany dyrygent chóru. Jego godni następcy - Kazimierz Semeniuk i Jan Bidiuk oraz chórzyci nie dopuścili do rozwiązania zespołu. Chór istniał i śpiewał w dalszym ciągu. Zmarł również w 1994 roku Julian Andrusiewicz, znakomity tenor - solista. W roku 1995 uległ wypadkowi Tadeusz Smarzewski, który zmarł w lutym tegoż roku. Śmierć wyrwała z szeregów chóru od 1995 do 1998 roku basów: Stanisława Radzikowskiego, Kazimierza Konarskiego, Henryka Skwarużyńskiego, tenora Wiesława Piersińskiego oraz byłego prezesa chóru Bogdana Abramowicza. Tę olbrzymią wyrwę na szczęście zapełnili nowi chórzyci, między innymi panowie z rozwiązanego chóru mieszanego przy kościele Chrystusa Miłosiernego. Ze smutkiem stwierdza się, że w latach 1950 - 1998 zmarło 46 chórzystów.

Obecny Chór Męski "Echo Podlasia" stanowią chórzyci, którzy swoją zaszczytną działalność (z wyjątkiem kilku) rozpoczęli w latach 1975 - 1996.

Jubileusz 70-lecia Chóru Męskiego "Echo Podlasia" niech będzie jednocześnie hołdem dla żyjących weteranów chóru oraz tych, którzy odeszli z jego szeregów do wieczności.

Dla pamięci potomnych warto zapisać, chociażby tylko w tak mocno skrótowej formie najważniejsze osiągnięcia chóru, a przede wszystkim nazwiska ludzi, którzy tworzyli i tworzą jego historię.

DYRYGENCI

Wiktor Walewski - 1927-1929
Konstanty Walczuk - 1929-1976
Kazimierz Semeniuk - 1976-1984
Jan Bidiuk - 1984-1994
Henryk Rozporski - 1994 i nadal

AKOMPANIATORZY

Wiktor Walewski: 1927-1929 (fortepian, organy)
Wincenty Światłowski: 1950-1957 (fortepian, organy)
Bernard Kędziora: 1950-1957 (fortepian, organy)
Edmund Foniok: 1954-1955 (fortepian)
Kazimierz Barabaz: 1956-1957 (organy)
Kazimierz Semeniuk: 1976 i nadal (organy)
Lech Tellos: 1984-1986 (organy, akordeon)
Marian Korczak: 1997 (akordeon)
Franciszek Kowaluk: 1994 i nadal (organy, akordeon)
Jan Bidiuk: 1984 i nadal (organy, fortepian)

SOLIŚCI

Tenorzy:

Władysław Jakubowski
Julian Andrusiewicz
Jerzy Kaczyński
Marian Ciesielski
Wiesław Ciesielski

Basy:

Konstanty Walczuk
Władysław Kade
Tadeusz Smarzewski

Gościnnie występowali z "Echem Podlasia" artyści tej miary, co Krystyna Węglarska (sopran) czy Jacek Kasprzyk (skrzypce, organy). Chór towarzyszył koncertom orkiestry symfonicznej Państwowej Filharmonii z Lublina, korzystając także ze współpracy z muzykami zawodowymi, znanymi i cenionymi artystami. Zaliczyć do nich należy przede wszystkim prof. Aleksandra Bryka (kompozytor), Kazimierza Strzempę, dyrygenta orkiestry symfonicznej PF w Lublinie.

Chór, skupiając śpiewaków - amatorów, nigdy nie był instytucją zawodową, a swoje istnienie zawsze zawdzięczał patronom, których opieka zapewniała byt chórowi.

PATRONI I OPIEKUNOWIE

Podlaska Wytwórnia Samolotów - 1927-1939

Kościół pw. WNMP w Białej Podlaskiej - 1939-1942

Kościół pw. św. Anny w Białej Podlaskiej - 1942-1950

Związek Cechów Rzemieślniczych w Białej Podlaskiej - 1948-1950

Kościół pw. św. Antoniego w Białej Podlaskiej - 1950 i nadal

Powiatowy Dom Kultury w Białej Podlaskiej - 1950-1957

Szpital Powiatowy w Białej Podlaskiej - 1957-1958

Regionalny Ośrodek Kultury w Białej Podlaskiej - 1994 i nadal

PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYSTĘPÓW - KALENDARIUM

1927-1939 - Brak danych - chór śpiewał w kościołach i podczas uroczystości świeckich

1939-1944 - Występy w kościołach w Białej Podlaskiej i regionie

26 V 1949 - Lublin - Festiwal Polskiej Muzyki Ludowej

9 X 1950 - Biała Podlaska - występ z okazji 20-lecia Lubelskiej Izby Rzemieślniczej

20 V 1951 - Lublin - Festiwal Muzyki Polskiej

25 VII 1954 - Występ z okazji X-lecia PRL i Krajowej Wystawy Rolniczej (Lublin, plac na Podzamczu)

28 VIII 1955 - Biała Podlaska - Występ z okazji Powiatowej Wystawy Rolniczej

29 IX 1957 - Biała Podlaska - Koncert z okazji 30-lecia Chóru z udziałem orkiestry symfonicznej Filharmonii Lubelskiej

15 IX 1957 - III Zjazd absolwentów LO im. J.I.Kraszewskiego

- 25 V 1958 - Biała Podlaska - Koncert z okazji przysięgi żołnierskiej JW 4501
- 29 VI 1958 - Biała Podlaska - Koncert z okazji "Roków Rzemieślniczych"
- 29 IX 1959 - Białystok - Koncert z okazji Dożynek Krajowych
- 18 VIII 1963 - Leśna Podlaska - Koronacja cudownego wizerunku Matki Boskiej Leśniańskiej przez Prymasa Polski Kardynała Stefana Wyszyńskiego z udziałem członków Episkopatu
- 28 VIII 1983 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji 50-lecia chóru "Echo Podlasia"
- 15 VIII 1984 - Kodeń - uroczystość 350-lecia przybycia do Kodnia obrazu Matki Boskiej "Madonny de Guadelupe"
Kostomłoty - uroczystość 400-lecia parafii Unickiej z udziałem Kardynała Gulbinowicza
- 22 V 1994 - Rossosz - rocznica Batalionów Chłopskich - Msza św. polowa i koncert chóru
- 17 VII 1994 - Serpelice - Ingres do parafii o. Antoniego Dydyca Biskupa Diecezji Drohiczyńskiej
- 1 VIII 1994 - Biała Podlaska - uroczystość z okazji 50-lecia Akcji "Burza", Msza św., odsłonięcie i poświęcenie tablicy na budynku Muzeum Okręgowego przez Jana Mazura Biskupa Ordynariusza Diecezji Siedleckiej
- 10-11 IX 1994 - Rożyńsk Wielki - Ingres do parafii Biskupa Ordynariusza Diecezji Ełckiej
- 11 XI 1994 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - uroczysta Msza św. z okazji 65 rocznicy odzyskania niepodległości
- 15 I 1995 - Leśna Podlaska - klasztor oo. Paulinów - koncert kolęd polskich
- 17 V 1995 - Leśna Podlaska - klasztor oo. Paulinów - Festiwal Pieśni Maryjnej
- 14 V 1995 - Sarnaki - uroczystość odsłonięcia pomnika - rakiety V-2 odnalezionnej tutaj przez AK podczas II wojny światowej
- 3 VI 1995 - Lublin - Festiwal Pieśni Sakralnej - zdobycie wyróżnienia
- 27 VIII 1995 - Leśna Podlaska - uroczystość 300-lecia parafii. Koncert pieśni Maryjnych w bazylice
- 30 IX 1995 - Siedlce - kościół św. Józefa - Festiwal Pieśni Chórów Parafialnych - zdobycie wyróżnienia
- 16 X 1995 - Serpelice - klasztor oo. Kapucynów - uroczystość 50-lecia parafii
- 20 X 1995 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - uroczystość peregrynacji Relikwii św. Antoniego
- 11 XI 1995 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji 66 rocznicy odzyskania niepodległości

- 7 I 1996 - Drelów - Przegląd Zespołów Kolędniczych - koncert kolęd
- 14 I 1996 - Biała Podlaska - Regionalny Ośrodek Kultury - Koncert Noworoczny
- 21 I 1996 - Drohiczyn - katedra i seminarium duchowne - koncert kolęd polskich
- 3 V 1996 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji rocznicy Konstytucji 3 Maja
- 15-16 VI 1996 - Rożyńsk Wielki - uroczystość 100-lecia parafii - koncert muzyki sakralnej
- 29 VI 1996 - Serpelice - klasztor oo. Kapucynów - Suma odpustowa
- 15 VIII 1996 - Kodeń - Suma odpustowa
- 18 VIII 1996 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji poświęcenia sztandaru Batalionów Chłopskich
- 24 VIII 1996 - Biała Podlaska - Amfiteatr - Msza św. z okazji Dni Wspólnoty Chrześcijańskiej
- 2 XI 1996 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - "Zaduszki Akowskie"
- styczeń 1997 - Biała Podlaska - koncerty kolęd polskich w kościołach białskich w ramach "Spotkań z Kolędą"
- 3 V 1997 - Biała Podlaska - Kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji rocznicy Konstytucji 3 Maja
- 17 V 1997 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - uroczystość powitania Relikwii Męczenników Pratulieńskich i Wizerunku Matki Boskiej Leśniańskiej
- 29 VI 1997 - Biała Podlaska - kościół pw. Chrystusa Miłosiernego - poświęcenie sztandaru i tablicy pamiątkowej Koła Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych
- 15 VIII 1997 - Leśna Podlaska - Sanktuarium Matki Boskiej Leśniańskiej - Msza św. z okazji odpustu
- 1 IX 1997 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji rocznicy wybuchu II wojny światowej
- 11 XI 1997 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji rocznicy odzyskania niepodległości
- styczeń 1998 - Biała Podlaska - koncerty kolęd polskich w kościołach białskich z okazji "Spotkań z Kolędą"
- 1 II 1998 - Terespol - Przegląd Chórów Kolędniczych - II miejsce w kategorii chórów świeckich, nagroda specjalna jury dla dyrygenta Henryka Rozporskiego
- 3 V 1998 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji rocznicy Konstytucji 3 Maja

- 10 V 1998 - Biała Podlaska - Kościół św. Antoniego - Msza św. w intencji żołnierzy 34 pułku piechoty Armii Krajowej
- 11 VI 1998 - Biała Podlaska - kościół pw. Bł. Honorata - Msza św. i udział w procesji Bożego Ciała - śpiewy responsoryjne
- 20 VI 1998 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji I rocznicy Radia Maryja
- 1 VIII 1998 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji Akcji "Burza" i wybuchu powstania warszawskiego
- 1 IX 1998 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji rocznicy wybuchu II wojny światowej
- 12 IX 1998 - Biała Podlaska - kościół św. Antoniego - Msza św. z okazji zjazdu absolwentów LO im. J.I. Kraszewskiego i E. Plater

Chór Męski "Echo Podlasia", niezależnie od występów okolicznościowych, śpiewał w dni świąteczne i niedziele w macierzystym kościele św. Antoniego i innych kościołach w Białej Podlaskiej oraz różnych miejscowościach regionu. Chór był zapraszany na Msze św. z okazji ślubów i pogrzebów.

W okresie swego istnienia chór "Echo Podlasia" dał łącznie około 3500 koncertów, z których większość przypadła na dni świąteczne i różne okazje.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

- 1927-1994 - Chór otrzymywał za swoją działalność artystyczną wiele nagród, dyplomów i podziękowań. Brak ewidencji i materiałów archiwalnych uniemożliwia sporządzenie inwentaryzacji tych osiągnięć i wysiłków śpiewaków i dyrygentów w minionym okresie.
- 4 V 1995 - Lublin - Festiwal Pieśni Religijnej w Stronę Stwórcy "Poczekajka '95" - wyróżnienie
- 21 VIII 1995 - Biała Podlaska - Dni Wspólnoty Chrześcijańskiej - dyplom za udział poza konkursem
- 1 X 1995 - Siedlce - I Diecezjalny Przegląd Chórów Parafialnych - wyróżnienie
- 7 I 1996 - Drelów - Przegląd Wojewódzki Zespołów Kolędniczych - dyplom za udział poza konkursem
- 30 I 1996 - Podziękowanie Prezydenta Miasta Białej Podlaskiej za występy chóru w koncertach pt. "Spotkania z Kolędą"

1 II 1998 - Terespol - III Przegląd Chórów Kolędniczych - druga nagroda
w kategorii chórów świeckich. Nagroda pieniężna 400 zł.

REPERTUAR CHÓRU

Siedemdziesięcioletnia działalność artystyczna chóru i wymiana jego składu osobowego wymagała od dyrygentów i śpiewaków poświęcenia i systematycznej pracy nad utrzymaniem i odnawianiem repertuaru świeckiego i sakralnego. Należy podkreślić dynamiczny rozwój chóru i duże rozszerzenie repertuaru w latach 1945-1970. Wysoki poziom wykonawczy spowodował nawiązanie kontaktów między innymi z Filharmonią Lubelską. Od 1976 roku chór "Echo Podlasia" wykonywał tylko pieśni sakralne, zarzucając pieśni świeckie. Ten stan rzeczy uległ zmianie od roku 1996. Chórzyści muszą się uczyć od nowa wielu zarzuconych i zapomnianych pieśni. Aktualny repertuar obejmuje utwory w opracowaniu na trzy i czterogłosowy chór męski przez kompozytorów polskich i zagranicznych (Wacław Lachman, Jan Gall, Jan Maklakiewicz, Feliks Nowowiejski, Tadeusz Flaśza, Franciszek Schubert, Ludwik van Beethoven i in.).

Chór "Echo Podlasia" wykonuje obecnie:

Pieśni świeckie - 16

Pieśni sakralne różne - 111, w tym:

kolędy - 25

pieśni wielkopostne - 10

pieśni wielkanocne - 15

pieśni Maryjne - 25

pieśni do Pana Jezusa - 16

pieśni sakralne i inne - 20

W ciągu lat istnienia zmienił się stan osobowy członków chóru. Ilustruje to poniższe zestawienie.

Stan liczbowy chóru w latach:

1927-1929 - 13 osób

1929-1939 - 45 osób

1939-1944 - 48 osób

1944-1953 - 53 osób

1953-1976 - 25 osób

1944-1998 - 36 osób

Od momentu założenia sprawami chóru kierował zawsze demokratycznie wybierany Zarząd, na czele którego stali prezesi:

Prezesi Zarządów chóru:

Jan Kaczyński - 1927-1945
Henryk Szydłowski - 1945-1953
Bogusław Abramowicz - 1956-1976
Władysław Caruk - 1976-1988
Tadeusz Smarzewski - 1988-1995
Jan Chomko - 1997-1998

Mimo wielu przeciwności, kłopotów i trudności chór nie tylko przetrwał, ale działa nadal. Jego aktualny stan osobowy przedstawia się następująco:

Skład osobowy chóru w dniu Jubileuszu 20 września 1998 r.

Henryk Rozporski - I dyrygent - kierownik artystyczny
Kazimierz Semeniuk - II dyrygent - organista
Bogusław Kutnik - organista, pianista
Jan Bidiuk - organista, pianista, dyrygent
Franciszek Kowaluk - organista, pianista, akordeonista

Tenor pierwszy:

Zdzisław Antonowicz, Wiesław Ciesielski, Jerzy Kaczyński, Kazimierz Krawczyk, Mieczysław Lewczuk, Paweł Maksymiuk, Stefan Makarewicz, Ryszard Paszkowski, Zbigniew Przyłuski, Józef Piśniak, Bolesław Piwkowski, Bolesław Rózanowski, Witold Stępień.

Tenor drugi:

Józef Antonowicz, Zbigniew Czerwonka, Kazimierz Chajkaluk, Andrzej Chwałuczyk, Jan Chomko, Henryk Kochański, Ryszard Krawczyk, Henryk Krawczyk, Zygmunt Stasiewicz.

Bas pierwszy:

Tadeusz Biegajło, Zygmunt Juńczyk, Wacław Olichwiruk, Kazimierz Perchaluk, Kazimierz Remiszewski, Edward Wojciechowski, Jan Urbaniak.

Bas drugi:

Zygmunt Cybulski, Henryk Dydycz, Kazimierz Semeniuk, Czesław Rudziński, Lucjan Trofimiuk, Michał Toman, Stanisław Zygiel.

Obecnie chórem kieruje Zarząd w składzie:

Jan Chomko - Prezes

Czesław Studziński - Sekretarz

Kazimierz Krawczyk - Skarbnik

Kazimierz Chajkaluk - gospodarz

FOTOGRAFIE PAMIĄTKOWE CHÓRU
"ECHO PODLASIA"

